

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS :
külső monostorutca 152 szám alatt.

Megjelen a nap hetenkint négyszer a m. Vasárnap, Kedden, Csütörtökön és Szombaton.
Ara évi negyvedre 3 ft. o. s. Hirdetési ár: négyhasábos sorért először 7 kr, másodsor 6 kr, harmadszor 5 kr. o. s. minden hirdetés után 30 kr helyéig. Előfizetés a hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltetik.

KIADÓ-HIVATAL :
Könyvpuza, STEIN J. könyvkereskedése.

Tegnapelőtt Ő cs. kir. Felsége születése napján reggeli 9 órakor a helybeli egyházi, polgári és katonai hatóságok testületileg járultak főkörmányzó gr. Mikó Imre ur ő nmltághoz, e nap alkalmából érzelmeik, jókívánataik tolmácsolására. Ő nmlga kegyesen fogadta az alattvalói hűség e nyilvánulatait s ígérte, hogy azokat Ő Felsége legfelsőbb tudomására juttatandja. Tíz órakor az összes tisztelgő gyülekezet főkörmányzó ő nmlga lakából kiindulva, a piaci székesegyházba ment, hol az isteni tiszteletet összes segédlet mellett Kedves István apát ő mltga végezte, míg künn a helyőrségi katonaság, s a fellegvárbeli ágyuk üdvövelésekkel tisztelegtek. Délben főkörmányzó ő nmltgánál díszbéd, melyen valamennyi helybeli hatóság képviselve volt. Megelőző este világitás.

Vessünk egy pillantást a múltba, s innen a jövőbe!

III. A ki csak pillanatig kételkedhetnék abban, hogy a magyar nemzet bármi eshetőségek között rendületlen hű marad a nemzeti szabadság, és szabadelvűség 48-iki törvényeinkben formulázott elveire, az e nemzetet csak ellenségei denúciációjára tanulta volna ismerni. Nem akarunk nagy phrasist használni, mikor e részben a római költő nagy szavaival: „si fractus illabatur orbis, impavidum ferient ruinae” fejezzük ki a magyar elvhűség természetét. Ez Európa előtt már eddigelé bebizonyított tény, mi ellenségeinket kétségbe ejti.

A nyers erőnek benn a hazában, melyre a centralisták annyiszor hivatkoznak, két tényezője lehet. Egyik: a hadsereg. Egy vitéz hadseregnek más hadsereggel szemben fontos hivatása van. De fegyvertelen nép ellenében, melynek minden bűne: hogy törvényeihez, azon institutioihoz, melyeken egyszersmind a trónnak legitimitása alapul, a fegyverek fénye elhomályosul. Egy törvényes, erkölcsi téren küzdő nép ellen a hadsereg egy általában használhatatlannak bizonyult be: mert a szellemet a szuronyok hegye el nem érheti.

Másik: az egymás ellen fölbujtogatott nemzetiségek. Ha a birodalmi dualismus elvét a bécsi kormány veszélyesnek tartja — azt, mely az osztrák birodalmat a habsburg-lotringi ház alatt, dacára a folytonos üldözés és gyöngítés eszélytelen politikájának, nemcsak fenntartotta, de az európai nagy hatalmak sorába emelte — alig tudjuk megfogni: miként készítheti a valóban veszélyes utat egy polyglott állam szétdarabolására, melynek végzeteljes kórjelei az ujdun új birodalmi tanácsban oly szembetűnőleg már is mutatkoznak?

Mi tehát éppen a fölemlített indokokból nem hisszük: hogy a bécsi kormány, mint az adó felhajtásánál a hadsereget vette igénybe, úgy a magyar korona alatti népeket a Reichsrathba menni a „compelle intrare” hierarchicus eljárás mellett, nyers erővel megkísértse. De azért föl sem is hágy szándokával. Indirect utakon, alkotmányos máz alatt fogja összpontosítási terveit eszközésbe venni.

Jelen országgyűlésünk szétszórásával talán unjak, és pedig kettőnek — a Királyhágón innen és túl — összehívását fogja megkísérteni. Ezen kísérlet Magyarország polgári erényén meg kell hogy hiúsuljon.

Mert hogy elhallgassuk a fölségi jog gyakorlatának törvényeinkben megalapított föltételeit — a 48-iki IV. t.-cikk 6 §-sa szóról szóra ezt rendeli: „Az évi ülés az utolsó évről számadásnak, és következő évi költségvetésnek a miniszterium által leendő előterjesztése, s az irántoki határozatnak meghozatala előtt be nem rekeszthetetik, sem az országgyűlés fel nem oszlatatik.”

Annyival inkább meg kell hogy hiúsuljanak a Reichsrathba erőltetésnek minden direct és indirect utakon kísérletei. Mert minden lépés, mely erre tételnék, nemcsak a legkiáltóbb törvénytelenségnek egy nemzet általi elkövetése lenne: de a nehéz polgári bűn nemzeti megsemmisülés kimaradhatlan gyászos következményeiben boszulná meg magát. És ez

kivétel nélkül a magyar királyság minden néptörődékeire igaz. Óvakodjanak hát a testvértörődékek a fatumot magok ellen kihívni: nehogy akkor, a mikor a loyális magyar nemzet elleni természetellenes szövetségben üdvöt keresnek, nemzeti sirjokat önmagok ássák meg. Lám ettől a zágrábi országgyűlés többsége is, mely július 13-kán a Magyarországgal realis-uniot 800 éves jog-kötelekek erőszakos szétválásával elítélte, augusztus 3-iki határozatában visszaretent. Mert ha abban hibásan nem is, de ebben helyesen nemzeti halált látott.

Ide nem kell semmi anyagi erő. A morális erő szellemi fegyverei: a törvényekhez, alkotmányhoz, s az örökkévaló népjogokhoz hűség győzelme itt a negativitás terén kimaradhatlan. Mert itt nem az ellenséget: hanem önmagunkat kell legyőznünk. És mi nem tudunk képzelné oly anyagi erőt, mely mint Nabukadnézár vagy Baltaszár a zsidókat tömegesen hazájukból el fogságra vitte, Magyarország népeit, ezeknek akarójok ellen a bécsi Reichsrathba elhurcolhassa.

Azon magasztos gólgári erényekből, melyek az észak-amerikai szabadságháborút nemcsak eredményben rendkívül nagy eseménynyé, de a küzdelem folyamatát annyival tanulságosabbá teszik, mennyivel inkább erőszakos tények s szigorú kormányrendszabályok alkalmazását vették a bonyodalmak igénybe, egy adatnak, mely a véres áldozatoknál többet mondott, fölemlítésével zárjuk be cikkünket. Minekutána az angol kormány a szabadelvű Boszton ellen büntető edictumát kiadta, kikötött ostromzárolta, másfelől Szálem városát a legnagyobb kedvezmények iránt biztosította, ezen utóbbi érdekében oly előnyöket téven kilátásban, melyek jölétét hihetetlenül felfokozták volna: fővárossá, a congressus, és más kormányhatóságok főhelyévé stb. tétele által. De ez visszautasította. Ekkor az angol kormány Boszton kereskedő-testületéhez visszafordult, ezeket akarván a közös ügytől, a más osztályok érdekétől elvonni. De ezen kísérlet is a kereskedő-testület polgári erényén meghiúsult. Mi alatt a szabadságot hön szerető város és tartomány bátorlelkű képviselői szuronyok fenyegetései között elég erőt éreztek kebleikben a rájuk erőszakot új alkotmánytól az esküt megtagadni; és annak nevében, melytől erőszakkal megfosztattak, összegyűltek.

Ott a hol, ily nagylelkű hazafi érzellem hevíti egy szabadságért küzdő nép kebelét; hol ily felvilágosult politikai öntudat uralkodik a nép szellemében: ott a szabadság diadala bizonyos.

Szabó Lajos.

Jelentése

a nemzetiségi kérdés tárgyában kiküldött bizottmánynak.

A nemzetiségi kérdés tárgyában kiküldött bizottmány mindenek előtt azon főelvek megalapítását tartá szükségesnek, melyek feladatának megoldásánál irányadóul szolgálnak.

Eljárásának alapjául két ut kínálkozott: A honban létező egyes nemzetiségek formulázott kívánalmai, a mint azok a t.-sz.-mártoni gyűlésnek e bizottmányhoz áttett emlékiratában és köztudomás szerint a szerb congressuson, úgy az erdélyi románok részéről is fogalmazva lőnek; avagy kijelölése azon határoknak, a melyeken belül az egyes nemzetiségek saját e részbeli igényeiket szabadon érvényesíthetik.

A bizottmány e második kiinduló pontot választá, mert a jogegyenlőségnek 1848-ban kimondott elvénél összeférhetőnek nem tartá, hogy bármely kérdés, mely az egyéni szabadsággal oly szoros egybekötöttségben áll, mint a nemzeti igények kielégítése, engedmények utján oldassék meg; mert azon körülménynél fogva, hogy az egyes nemzetiségek e hazában elszórvá, összevegyülve találattak, azok konkrét kívánalmainak kielégítése vagy oly területi változásokat, kikerekítéseket tételezne fel, melyek az ország politikai egységét veszélyeztetnék, vagy pedig a nagyobb nemzetiségek területén lakó kisebb nemzetiségi törődékek végelnyomására vezetne;

mert végül, az engedmények utja legbiztosab eszközül szolgálja arra, hogy az egyes nemzetiségek közti surlódások fentartassanak, s az egyenlő jogtör határain belül egyesek úgy, mint testületek részéről kifejtendő és üdvös eredményekre vezető szabad versenyt az elnyerendő jogok körül meddő vetélkedés háttérbe szorítsa.

Magyarország sajátos ethnographiai viszonyainál fogva éppen utalva látszik odatörkedni, hogy a nemzeti-ségi kérdést oly törvényes intézkedések által fejtsé meg egyszer mindenkorra, melyeknek paizsa alatt az egyes polgárnak e részbeni jogos követelményei a haza területének bármely részén színtoly mértékben védve, mint az egyes nemzetiségeknek és testületeknek szabad egyesülés utján kifejlődhetése biztosítva legyen.

Ily törvényes intézkedések elemeit nyújtják nálunk a századokon keresztül fennállott községi önkormányzás, az egyes vallásfelekezeteknek nem csak egyházi ügyeikre, hanem tanodáik belrendezésére és kezelésére is kiterjedő autonómiaja, és mindenek felett azon helyhatósági rendszer, melynek észjogi alapját éppen az individuális szabadságnak az államhatalom túlterjeszkedése ellenébeni megővése, s egy a physisai mint morális egyediségeknek az államegység legszükségesebb korlátain belüli szabad mozgathatása képeznek.

E nézetből kiindulva, s azon törvényes határok menten hagyásával, melyeket Horvátországnak régi municipális jogai, nem különben Erdélyt illetőleg az 1847—8-dik 7-dik t. c. 5-dik szakasza előnkbe szabnak, a következő két fő elvet veltük mindenek előtt megállapítandóknak:

a) Hogy Magyarországnak minden ajku polgárai politikai tekintetben csakis egy nemzetet, a magyar állam historiai fogalmának megfelelő egységes és oszthatlan magyar nemzetet képeznek és

b) Hogy az országban lakó minden népek, névszerint: a magyar, szláv, román, német, szerb, orosz stb. egyenjogú nemzetiségeknek tekintendők, melyek külön nemzetiségi igényeiket az ország politikai egységének korlátain belül az egyéni és egyesülési szabadság alapján minden további megszorítás nélkül szabadon érvényesíthetik.

Mely vezérelve nyomán, és biztos feltevésével annak, hogy az 1847 és 48-diki: 16-ki t.-cikk 1-ső szakasza folytán a megyei hatóságok is népképviselőt alapján fognak szerveztetni, a következő törvényjavaslati pontozatokat vagyunk bátrak a t. képviselőháznak előleges jóváhagyás végett ajánlani, addig is, míg az országgyűlés kiegészítésétől akadályok elhárítása következtében a t. ház által helyeselt irányban kidolgozandó törvényjavaslatunk eldöntő tárgyalás alá bocsáttathatik.

A) Az egyesek és testületek nemzetiségi jogairól.
1) Minden honpolgárnak jogában áll saját községi, avagy törvényhatóságához, úgy az államhatóságokhoz intézett beadványaiban anyanyelvét használni.
2) Más községi, avagy törvényhatóságok azonban csak oly beadványokat tartoznak elfogadni, melyek az illető községben, avagy területen divatozó nyelvek egyikén írvák.
3) A községi gyűlésekben mindenki anyanyelvén szólhat.

4) A községek ügykezelési nyelvét a községi gyűlés határozza meg; úgy azonban, hogy a kisebbség kívánatára annak nyelve is alkalmaztassék az ügykezelés körül.
5) A községi előjárók az egyes lakosokkal való hivatalos érintkezéstikben azoknak nyelvét használni kötelesek.
6) Az egyházközségek szabadon intézkednek saját ügyeik kezelésénél általában és különösen az anyakönyvek vezetésénél, úgy az elemi iskolákban használandó oktatási nyelv iránt is.

7) Minden vallásfelekezet és nemzetiség egyiránt fel van jogosítva az állam segélyét oly községek részére igénybe venni, melyek saját egyházi és nevelési terheik viselésére képtelenek.

8) Minden vallásfelekezetnek és nemzetiségnek szabadságában áll közép- és felső-tanintézeteket állítani; ezekben, valamint az egyes vallásfelekezetek és nemzetiségek részéről eddigelé már is felállított ilyen tanodákban az oktatási rendszernek és nyelvnek meghatározása, a kormány felügyeleti jogának menten hagyásával, az alapító egyént vagy testületet illeti.

9) Az állami tanintézetekben a tanítási nyelvek meghatározása az oktatásiügyi miniszterium teendőjébe tartozik, mely ez intézkedéseinek az illető intézet területében divatozó nyelvekre tekintettel lenni köteles.

10) Az országos egyetemnél az országban lakó minden nemzetiségek számára nyelv és irodalmi tanszékek állítandók.

B. A törvényhatóságokról.

11) A törvényhatóságok gyűléseiben mindazok, kik szólásjoggal bírnak, anyanyelvüket használhatják.

12) A tanácskozások felett vezetőndő jegyzőkönyvnek és a törvényhatósági tisztviselők ügykezelésének nyelvét a közgyűlés határozza meg; a törvényhatóság területén létező minden nemzetiségnek joga fennmaradván, a jegyzőkönyvnek saját nyelvén is leendő vezetését követelheti.

13) Az esetben, ha a törvényhatóságnak jegyzőkönyvi nyelvétől nem a magyar fogadtatnék el, az államhatóságok felügyeletének kellő gyakorlása tekintetéből ezen jegyzőkönyvek magyar nyelven is vezetendők.

14) A törvényhatósági tisztviselők az alájok rendelt községekkel és magánosokkal való érintkezésükben, nevezetesen pedig, úgy magánjogi, mint bűnvádi, szóbeli tárgyalásoknál azoknak nyelvét használni köteleztetnek.

15) A törvényhatóságok egymás közt magyar nyelven közlekednek; megengedtetvén mégis, hogy azon egyes ajku hatóságok, melyeknek ügykezelési nyelve ugyanaz, egymással e nyelven közlekedhessenek.

16) Oly törvényhatóságokkal, melyeknek kebelében az egyes törvényhatóság által megállapított ügykezelési, avagy annak területén létező magánosok és testületek által használt nyelv nem divatozik, minden mellékletek hiteles magyar fordításban is közlendők.

17) A törvényhatóságok az államhatóságokkal magyar nyelven érintkeznek.

C. Az államhatóságokról.

18) Az államhatóságok ügykezelési nyelve a magyar.

19) Az államhivatalok és tisztségek az 1844. 5-dik t.-cz. értelmében nemzetiségi különbség nélkül egyéni képesség és érdem szerint betöltendők.

20) Az illető minisztériumok kötelesek arra ügyelni, hogy az egyes államhatóságok hivatalaira a külön nemzetiségek kebeléből elegendő számmal alkalmaztassanak oly egyének, kik a vegyes ajku törvényhatóságok, ugy az alájuk rendelt testületek és magánosok részéről felterjesztett ügyleteknek kellő elintézésére szükséges ismeretekkel bírnak; tekintet a főispányi méltóságok betöltésénél is szem előtt tartandó.

D) Az országgyűlésről.

21) Az országgyűlésnek tanácskozási és ügykezelési nyelve a magyar.

22) A törvények az országban lakó minden nemzetiségek nyelvének országgyűlésileg eszközendő hiteles fordításban is kihirdetendők.

23) A fennebbi intézkedésekkel ellenkező minden törvények, nevezetesen: az 1847—48: V.-ik t. e. 3-dik szakaszában, ugy ezen évi XVI. t. e. 2-dik szakaszának e) pontjában, és az 1840. 6-dik t. e. 7-dik szakaszában foglalt megszorítások, nemkülönben az erdélyi approbáták és compilátákban előforduló és a román nemzetiséget sértő rendelkezések utoljára is eltöröltetnek.

24) Az ország területén létező minden nemzetiségeknek ekként megállapított jogai sarkalatos törvénynek nyilvánítván, a nemzeti becsület védpaizsa alá helyeztetnek.

Ama szoros kapcsolat, melyben a nemzetiségi és vallásfelekezeti viszonyok e hazában léteznek, lehetlenné teszi az egymásba átfolyó igényeknek teljes külön-választhatóságát; a miért is világosan megjegyeztetni óhajtjuk, hogy mindazon pontok, melyek az egyházi községek és tanácsokra vonatkoznak, éppen azon hazai törvényeink kifolyásai gyanánt tekintendők, melyek az egyes vallásfelekezeteknek autonómus jogait szabályozzák, s a melyeknek, nevezetesen: a mindkét hitvalláson levő protestánsok, ugy a g. n. e. egyház jogait biztosító 17⁹⁰-iki 26- és 27-dik sarkalatos törvényekikelyeknek teljes épségben leendő fentartását e helyütt különösen kiemelendőnek véljük.

Mely jelentésként kapcsolatban szerencsénk van a bizottmányhoz áttartott irományokat, ugy Wlad Alajos és Popovics Zsigmond bizottmányi tag urak által beadott külön javallatot is a t. képviselőháznak ezennel benyújtani. Kelt Pesten, aug. hó 1-én 1861.

Külföldi lapok a magyar ügyről.

A „Times“ így szól: „Magyarország és Ausztria közt, u. m. a viszonyok naponként nyugtalanítóbb színt öltetnek. Nem mintha forradalomtól lehetne tartani, vagy a nyugalom rögtön megbotlanék, de az események lassankint ugy alakulnak, hogy a békés kiegyenlítés lehetetlen lesz s a legszélsebb veszély előáll, ha a császári kormány ismét háborúba keveredik. Magyarország és Ausztria farkas szem néznek most egymással; egyrészt bizonyos lépést megtagadnak, a másik részen pedig követik. A magyarok történelmi alkotmányokkal szándékoznak el magukat, és addig tartó passzív ellenállásra készülnek, és ellenük más körökből származható zavara sikeres tevékenységre nem szőlő. Ezen alkalom minden pillanatban elérkezhet, és az európai nagyhatalmak egyike általa oly állásba jöhet, melyben a háboru bizonyára végveszélyt és szétdarabolást vonhat maga után. Habár soha sem titkoltuk el magunk előtt azon nehézségeket, melyeket Magyarország igényei a császári államra hozhatnak, még is ki kell mondanunk véleményünket, hogy az ausztria kormány politikáján és fonák viselete sokat tett a vizsály elesztésére. Oktalan gögös viselete által oda vitte a dolgot, hogy a magyarok minden pártjait egyesíté, és ha talán a német és szláv tartományok segédlemére számíthat is, ezen segedelem nem lesz elegendő, hogy a harcot befejezze. Magyarország nevezetesebb ország, minthogy ugy legyőzesse magát és államférfiai igen jól ismerik azon előnyöket, melyekkel a dolgok jelen állásában bírnak. Nekik csak várni kell, míg Velenceze feltámad, vagy míg valami azon ezer lehetőségek közül előke-
rül, melyek Ausztria hadseregét a csatasíkra szőlő. Akkor az övék a győzelem. Ausztria most őket csak téltenségre, de bódolatra nem kényszerítheti; és a monarchia első-
eg nyilvánított ellensége szövetségesevé válik. Ily állás minden kormányuk veszedelmet, de az ausztriakra a végtel-
lást hozná. Velenceze nélkül Ausztria igen jól megállhatna, de Magyarország nélkül minden igényét elvesztené arra, hogy az európai nagyhatalmasságok közé soroztassék.“

A „Daily News“ Magyarország fényes győzedelmét, az alkotmányos vizsály diadalmas végét látja a felirában. Ausztria most, a D. N. szerint, kétségkívül erőszakos politikához fog nyulni, de Magyarország nem fogja magát eltartóztatni a szenvedőleges ellenállás biztos útjáról mindaddig, míg a kedvező pillanat el nem érkezt.

Marosszéknék aug. 17-én tartott bizottmányi ülése lid. főkirálybíró ur megnyitó beszéde után, melyben felszólítja a bizottmányi gyűlést a szék nélkülözhetetlen szükségére u. m. irnokok, orvosok, hajduk fizetésé és rabok élelmezése fedezésére pénzalapról vagy forrásról gondoskodni, határozatot:

- 1-ör a büntetés pénzék.
- 2-ör az ugynevezett hógó tej pénz.
- 3-ör a szék havasából jövedelm.
- 4-er a megváltott utcsinalásból pénzbevétel e czélra fordítása; végül, hogy a községektől ugy egyesektől en-
kéntes adakozás és a községek jövedelme egy negyed ré-

s zének önkéntes beadására felszólítások köröztessek. Mire n-
ernyei migos Horváth Ferencz ur azonnal 100 frtot ajan-
lott. Eljen!

Indítványoztatott: nagy haznknfiának Deák Ferencz-
nek a felirátért bizalom szavazás, elfogadtatott egyhangulag
hoszszas éljene közt; a bizalmi átirat fogalmazására indít-
ványozó alkirálybíró Dózsa Dániel bizatott meg, ki is a
delutáni ülésre azt elkészítvén ottan felolvastatott, a mi is
igy következik:

Tisztelt képviselő ur, hazánk nagy fia!

Azon innepélyes szempillantásban, a mely hazánknak
csak nem régen fejlesztett alkotmányos reményeit, a köny-
nyen reánk következheto válság sötét napjaitól elválasztja.
Nemes székelv székünk képviselő bizottmánya a tisztelet,
szeretet és egyszersmind az életet, vagyont feláldozni kész
bonfias elszántsággal jelenti ki, hogy az ön által oly ma-
gasra fölemelt alkotmányos zászló alatt állunk mindannyian,
hogy önnek az uralkodó felséghez szerkesztett s országunk
képviselete által egyhangulag elfogadott választfelirát osz-
tjuk, minden tétéiben szentnek és igaznak valljuk östörvé-
nyeink nevében, s e részberi szilárd meggyőződésünket szí-
vünk vérvél is megpecsételni készek vagyunk.

Ha a magyar nemzet méltán büszke volt ekkor har-
ezi dicsőségére, még méltóbban büszke lehet most diplo-
matiajára.

Az ön felirátának minden szava megannyi megdönt-
hetlen igazság, melyet népünk minden rétege világosan lát
és átérz, azon felirát érzelmeink minden legkisebb árnya-
latát kifejezi, s mig az erőeknek önértetét csak emelte,
felbátorította a gyengéket s megszilárdította a habozókat, ugy,
hogy e szempillantásban az egész nemzet egy test és egy
lélek.

Az erkölcsi erőnek az igazság önértete általi határo-
zat kifejlődése eszközli azt nálunk, hogy most midőn egész
Európa aggódo remegéssel tekint reánk, retteg azon borza-
dalmaktól, melyeket talán a magyar nemzet tűrni kényte-
len leend; mi nyugodott lélekkel, felhőtlen homlokkal me-
gyünk sorsunk elébe és ugy érezzük, hogy a leggyengébb
is közöttünk oroszlány erős lesz, oly jog védelmében, me-
lyet a szentelt magyar királyi korona méltósága s felkent
királyaink ünneplés esküje évezred óta minden nagy al-
kalommal szentesített.

Az ész a legnevesebb fegyver, és hogy ön e fegyver-
rel teljes diadalt nyert ellenfelein, azt megadta már az elő-
hírek nyomán is az európai népek közvéleménye, hová
emelkedik e közvélemény miután önnek egész fetírtára a
világ előtt áll.

Midőn az országgyűlés egydőre tanácskozását felfüg-
gesztette, s nem tudjuk lesz-e alkalma a képviselt házának
elfogadhatni a törvényhozó tagok bizalmi nyilatkozatát, mi
önnek bizalmat szavazva, benne egyszersmind azt szavazunk
a képviselőnek, a mely nézeteit teljesen magává tette.

Kiválólag hazafi lelkesedéssel köszönjük, hogy ön Er-
dély törvényes egyesülésének jogát szemben a királyi lei-
ráttal oly megtörhetlen logikával védelmezte, és kijelentjük
ünneplésen, hogy Magyarországgal egy ország vagyunk
és semmi erő semmi hatalom soha fogt minket a mi bele-
egyezésünkkel elválasztani nem fog, sőt a jog és igazság
minden lehető fegyverével fogunk harcolni, minden oly tö-
rekvés ellen, melyek a királyság szétdarabolásának kár-
hozatos irányában felmerülendek.

Eljen ön a nemzet dicsőségére s adja Isten, oly di-
csősen vitt alkotmányos harcunk vezérének homlokára a leg-
nemesebb, legdicsőbb győzelmi babért, az ősi szent törvé-
nyek teljes rehabilitációját, s a folyvást előhaladásra törekvő
alkotmányos szabadságot.

A jegyzőkönyv felolvastatott és azzal a gyűlés eloszlott.
M.-Vásárhelyen 1861 aug. 17-én. Közli:

J. J. D...

Küküllőmegye népeinek ragaszkodása az alkotmányhoz.

Ünnepélyről kívánjuk az olvasót értesíteni. Ünnepély-
ről, mely annnyal megatöbb, minthogy az nem valamely
mondva csinált „Huldigung“-féle; hanem a nép őszinte ra-
gaszkodásának kifolyása.

Augustus 11-én reggel indult Küküllőmegye főispánja
kötűrtjára, hogy a nép által győződjék meg a közigazgatás
folyamáról, hogy tanulmányozza a nép ohajait és hangula-
tát. Utazása diadalmenethez hasonlított.

Dicső-Szent-Mártonból indulván el, Ádámoson friss zöld
lombokból alkotott díszkapu előtt a falu ünneplésen öltö-
zött lakossága fogadta. Sövényfalván át Küküllővárról nagy-
szerű diadaliv alatt és a faluak magyar és román ajku
lakosságából alakult sorfal között számos urifogatok kísé-
rében, melyek a vidéken csatlakoztak ő mlgához, hajtatott
be az ősi Bethlen kastélyba.

Itt falusi ártatlan lánykák koszorukat dobálva, a Szó-
zat éneklése mellett és a megyei mérnök derék beszéddel
fogadta. A nép kikérdezte ügye-baja felől, Kuku Vaszil
a nép nevében értelmes összefüggő beszédében, örömet nyil-
vánította a főispán ő mlgának nagy lelkiúsége felett, miszerint
ő mlga a szegény ember tűzhelyéhez leereszkedik, hogy ot-
tan győződjék meg a nép valódi állapotáról; de nekik nin-
csen panasznak az alkotmányos közigazgatás ellen, ügyeik a
vármegyénél gyorsan intéztetnek s a nép hosszas életet ki-
ván ő mlgának. A beszéd alig végződött, már is dörgött a
„szetreszke.“

Egy izletes ebéd után, melyet lelkes toasztok élénkí-
tettek; az utazás tovább folytatottatott és a kísérethez is újabb
fogatok csatlakoztak, a népből néhány önkényű válalkozó
lovag legény nemzeti lobogókat vive, kísérté a tisztelt férfit.

Miért kísértők tovább ez utazást, hiszen az öröm, az
ünneplés majd minden faluban egyenlő volt. A bajoniak
fogadását kívánjuk csak kiemelni. Ezen falut szász és ro-
mán lakja, rossz hírből állt az alkotmány iránti ellenszerve
miatt. Itt a falu nevében Kásztorian ügyész és a falu fel-
hatalmazottja fogadta a főispánt.

Megemlítvén beszédében a főispán érdemeit, elmondá,
hogy a magyar büszke lehet ily férfira. De nemcsak a ma-

gyar, a román is, mert ő mlga nemcsak magyar, ő mlga
hazafi. Említé továbbá, hogy e falu rossz hírből állt a világ
előtt engedelmességtől; de imé a falu nevében biztosítja
szóló ő mlgt, hogy e falu a főispántól és alkotmányos tisz-
viselőitől jövő rendeleteket kész engedelmességgel fogadandja.

A nép nevében történt ezen nyilatkozat után a főispán
ő mlga a falusi előjárót tette felelőssé jövőre nézve, min-
den a közigazgatás körében történendő hátramaradásért:
többé a nép engedelmessége nem szolgálhatván ürügyül.

A főispán válaszában elmondá, hogy a történeteket
nem is kívánja a román nemzetnek tudoi be hibául, mert
ők még újonezok az alkotmányos életben. Igaz ugyan, hogy
még 1848-ban vették be az alkotmány sánczai közé, de
azután 12 évig nem élvezhették annak jótékonyosságát, és
most lépnek először ezen tere; de remélli jövőre, hogy ezen
alkotmány megörzésében a román nemzet is a többi test-
vér-nemzetekkel együtt nem fog kételkedni, ha kell, életét
is feláldozni.

Augustus 14-én már a megye székhelyén a tisztí ülés-
ben elnököl a fáradhatatlan férfi, s az egész héten begyűlt
folyamodványokat saját elnöktele alatt utolsóig eiintéztvén,
körűrtját más nap tovább folytatta.

Jövő héten a Maros melletti járásokat utazza be. Ki-
sérje az ég áldása, hazafias utazásában!

Ha az ember párvonalt kívánna húzni ezen körút és
a volt Kreis-vorsteherek utazásai között, melyek leginkább
azért tétettek, hogy a jövedelmes „Reise-partikuläre“ annál
hoszszabbra nyuljon: valóban sok észlelésre tanálma alkalmat,
hanem mi ezen körutat csak ugy kívánjuk vétetni,
mint a fáradhatlan buzgalmu főnök jól felfogott hivatásának
teljesítését, a nép részéről ünneplés fogadást pedig, mint
bizonyítványát annak, hogy a nép őszintén ragaszkodik az
alkotmányhoz, melynek képviselője maga a főispán. r. l.

Déva, aug. 8-dikán, 1861. — Egy kis commen-
tár Csáklán György alispán urnak a „Gazetta de Transsylvania“ 56. és 57. számában meg-
jelent cikkéhez. — Csáklán György alispán ur Hu-
nyadmegyének július 8-kán tartott közgyűlését s az azt kö-
vetett bizottmányi ülések történetét meglehetősen ferdén, s
többek közt az én igénytelen személyem becsürlésével ir-
ván le, miután nevemnek a bizottmány tagjai közül leendő
kitörlesztés nemcsak protestatíójában kívánta, de újságba is
kiírta s engem a renegátok sorába degradált, s miután nem
reményelem, hogy feleletemet a „Gazetta“ kiadja, kénytelen
vagyok más lapozh folyamodni, s a melyen tisztelt alispán
ur engedelmeivel ezen kis commentárt közzétesztani.

Alispán ur azt írja, hogy a bizottmányi gyűlésben
román részről csak két renegát volt jelen. A szám megha-
tározásában egy kicsit hibázott; de én is jelen lévén, az
alispán ur fogalma szerint én is renegát vagyok. Én az el-
lenkezőt hiszem, hogy a renegát nem én vagyok, hanem
alispán ur; mondjuk el hát hitvallásunkat én is, alispán ur
is, s az itéletet bizzuk az elfogulatlan közvéleményre. Én
román vagyok szívvel lélekkel, az voltam mindig s az akaro-
k maradni, s mint ilyen, nemzetem boldogságát szintugy
ohajtom, hogy alispán ur sem különben. Én nemzetemet és
a körülményeket meglehetősen ismerem, s tudom azt, hogy
nemzetem csak ugy juthat el a boldogságra, ha a magyar
nemzettel, valamint más a magyar korona alatt élő nemze-
tiségekkel testvéries egyetértésben marad. E különben nem
lehet, mert hiszen egy hazában, egy tűzhely mellett elege-
sen lakunk; de el is érhető, mert már törvénybe van írva
„jogegyenlőség, nemzet, nyelv és vallás kü-
lönbség nélkül.“ S ezt az october 20-ki legfelsőbb kéz-
írat is kimondta; a törvénynek már csak alkalmazására van
szükség, a mennyiben még alkalmazva nincs; alkalmazni
pedig csak békés uton s egyetértéssel lehet. Én ezen el-
vemnél fogva barátai vagyok az egyetértés barátjainak, s
ellensége ellenségeimnek, legyenek ezek románok, magyarok
vagy más nemzetbeliek; azt hiszem, hogy én így orthodox
román vagyok.

Lássuk már alispán ur hitvallását, a mennyiben ese-
lekedeteiből kivethető. Alispán ur román szintugy mint én s
büszke nemzetiségére; ez helyén van, én sem szégyenlem,
hogy román vagyok; de alispán urat büszkesége s Isten
tudja még minő érdekek arra vezetik, hogy a román nem-
zetnek a magyarok felett suprematiát szerezzen. Az elv, ha
tisztá forrásból származik, nagyon szép; én magam is azt
szeretném, hogy a román a világ legnagyobb és hatalmas-
sabb nemzete legyen. Igen de a magyarok sem alárendel-
tetni, sem Ázsiába visszaköltözni nem akarnak, s ha mi el
akarjuk őket nyomni, magunk jogosítjuk fel őket a mi el-
nyomásunkra; a harc utoljára a mi megverésünkkel vég-
ződhetne. Már kedves alispán ur, mondja meg tisztán; jó
vezér-e az, ki gyengébb hadsereggel megtámad egy hatal-
masabb s a mint látjuk jól fegyverezett hadsereget? Jó és
orthodox román-e az, ki nemzetének jövőjét kockáztatja
hiúságból, vagy Isten tudja minő más érdekében? Látja al-
ispán ur! a román és magyar könnyen megérthetné egy-
mást, s én azt akarom, hogy értse is meg s legyenek együtt
boldogok, s legyen béke a hazában, ön pedig, hogy ne;
ön meghasonlásra s azáltal nemzete boldogtalanságára tö-
rekszik. Már melyik közöltünk orthodox s melyik renegát
román? A jó román jó hazafi, a jó hazafi hiva a fejedele-
lemnek; már pedig nem jó hazafi az, s nem igaz hiva a fejede-
lemnek, ki a hazafiak közé konkolyt hint, s tehát nem
is jó román. Vessünk számot hát magunkkal, melyik közli-
lünk az orthodox s melyik a renegát román?!

Volna még sok mondani válom K. J. bizottmányi tag-
sága s alispán urnak azon indokára vonatkozólag, miszerint
engem bizonyos polgári magán perem következtében vélt a
bizottmány tagjai közül kitörleendőnek. Fel tudnék én hozni
más adatokat, másnemű pereket bizonyos egyéniségek bi-
zottmányi és tisztviselői minősítései ellen. De nem aka-
rom Cs. urat a személyeskedés terére követni s azért ön-
igazolásomra is csak annyit mondtam el, mennyit a köz-
ügy érdekében elmondani szükségesnek és korszerűnek tar-
tottam.

Weliska József,
cs. k. postamester.

Az erdélyi múzeum részére június és július havában beküldött adományok jegyzéke.

I. Könyvek: Gr. Kemény Sámuel, Chartophylacium és Grammatophylacium Transylvanicum című kéziratainak 53. köt. — Gr. Teleki Miklós, 171. köt. — Báro Kemény Ferenc, 1. köt. — Gr. Haller György, 2. eredeti levele. — Báro Schaguna András g. n. egy. püspöktől a g. n. egy. egyház ritualéja 12 köt. — Nyárad Gálvali Sándor, 28 köt. — Kubinyi Agostontól, 1 köt. — Dezső Ottó, 1 köt. Az erd. ev. ref. főegyház-tanácsától, 1 köt. A Verein für Siebenb. Landeskundétól, 9 köt. Az erd. gazdasági egyesülettől, 11 köt. A pesti növény-dék papságtól, 1 köt. — A gyomai casinótól, 1 köt. — Báro Orbán Balázstól, 3 köt. — Báro Bánffy Dezső és Réthy Lajostól, 1 köt. — Salamon Józseftől, 1 köt. — Szilágyi Istvántól, 2 köt. Veszely Károlytól, 1 köt. — A szász-sebesi gymnasium igazgatójától, 1 köt. — Hincz Sámuel-től, 4 köt. — Bielz Alberttől, 1 köt. — Finaly Henrik-től, 1 köt. — Nagy Leopoldtól 2 nyomtatvány II. Rákóczi Ferenc korából. — Stein János kolozsvári nyomdájától, 3 nyomt. — A maros-vásárhelyi nyomdától, 7 nyomt. — Békes, Baranya, Temesvármegye s Miskolc város közönségétől hivatalos irományok. — Bodor Ferencz-től, 1 kézirata és egy rajz.

II. Régiségek: Torma Károlytól egy római paizs, vagy diadal köcsi (?) bronz domborvetű díszítménye (4 táblán összeállítva.) Találták Szamos-Ujvárt a régi római álló tábor substructionában 1809-ben. — Benkő Ferencz-től egy bronz Hermes szobrocska Székely-Udvarhelyről. — Dékány Ernőtől, Verespatakon talált római cserép-lámpa. — Zsákó Jánostól, Torockón talált cserép-pipa, 1681 évszámmal.

III. Érmek: Schwarz Károlytól: 1 török és 2 németországi arany. — Dorgó Lászlótól, 1 török és 1 angol arany; 6 görög s római; 43 középkori ezüst; 27 vegyes réz érme. Ferenczi Páltól, 1 ezüst emlékérem. — N. N-től Báthori Gábor, 1 ezüst-érme. — Seyfried Frigyes-től, 1 ezüst emlékérem. — Dékány Ernőtől, 1 római ezüst érme. — Polgári Imrétől, 4 ezüst- és 2 réz-érme.

IV. Kép: Kerekes Mártontól, „Herodes infanticia” olajfestmény. Kolozsvárt aug. 8-án 1861.

Közl: Szabó Károly, könyvtárnok s a régiség- és éremtár ideiglenes őre.

KÜLÖNFÉLÉK.

Kolozsmegye állandó bizottmányának tegnapi napon tartott rendes ülésében gr. Kornis Albert indítványára határozatot, hogy ezután bizottmányi ülés szabály-szerűleg csak minden harmadik hó beteltével tartassék, fenhagyván azonban, hogy ha sürgős tárgyak rendkívüli gyűlés összehívását igényelnék, erről főispán ö maga be-látása szerint gondoskodik. A mezősegi útvonal építésének kérdése újabb élénk vitákra adott alkalmat stb. Jövő számban bővebben.

Az utóbbi felirat következményéről a legutóbbi hírekkel találkoztunk a hírlapokban. A centralista lapok, köztük a „Presse” már e hó 15-ikéről írta mint bizonyos, hogy az országgy. elnökök fogadása utáni minisztertanácsban, az országgyűlés feloszlátása, s a népekhez intézendő manifestum határozattá vált. Ellenben a „P. Lloyd” bécsi levelezője e hirt hamisnak állítja, bizonyosnak mondván, hogy, habár valószínű is a feloszlátás és manifestum kibocsátása, e hó 15-ig még semmi irányban sem történt meg-állapodás.

A „Sürgöny” bécsi levelezője is hasonló értelemben ír s mint a helyzet határozatlanságára mutató adatot felhozta, hogy a miniszteri tanács, ily életkérdés szövege-n léte alkalmával, öt nap óta már a második ülést tünteti az oktatási tanács gyűlése. Forgáchnak e felett is kemény tu-sát kellett megvívnia, míg végre sikertől azon nézetet ér-vényre juttatni, hogy ezen oktatási tanácsnak az illető ma-gyar ügyekre semmi befolyása nem lehet.

A „Fortschritt” ez a mi irtóháborút folytató ellen-felünk, mely már jul. 8-án szélyelvet volna országgyűlést, m. kormányhatóságokat, vármegyét s javasolt válaszleirat helyett votcsóvú ágyukat, most mint hirt egyszerűen közli, minden észrevétel nélkül, hogy a feliratra adandó feleletben fel fog szövegeztetni az országgyűlés, hogy a 48-ki törvények-nek a felirathoz. Ezáltal a „Fortschritt” szerint, az országgyűlési tanácskozások tovább folytathatnak s utat lehetne törni a lehető kiegyezésre.

Van szó a lapokban három, sőt négy magyar mi-niszterium felállításáról (bel-, igazság-, oktatás- és pénzügy); de úgy, hogy a miniszteriumoknak székhelye Bécs legyen. S végtül általános an elterjedt hír, hogy a magyar ügybeni határozás az uralkodóház egy családi értekezletre, melyben az összes miniszterium is részt venne, van, vagy volt fen-tartva. Mindezekből csak egy bizonyos: a legnagyobb bi-zonytalanság.

A „P. N.” írja, hogy hírszerint az erdélyi ország-gyűlés összehívása csak az utóbbi feliratra adandó válasz leküldése után fog eldöntetni.

A zarandomegyei küldöttségről (mely, mint tudjuk, az Erdélyhez visszacsatoltatást kérni ment fel) írja a „Sürg.”, hogy ő felsége e küldöttséget ugyan elfogadta, de kérel-mőkre azzal válaszolt, hogy panaszait oly viszonyokat il-letnek, melyek törvények által szabályozvák, s hogy tehát mindenké elöl az illető főbb hatóságok véleményét kell ki-hallgatnia.

Deák Ferenczet képviselő társai egy szép és ér-tékes albummal készültnek megajánlani, melynek csak külső kiállítására négy ezer forintba kerülne.

Vay Miklós b. mint Borsodmegye egyik követé már felment az országgyűlésre.

Pesti lapokban olvassuk, hogy Biharmegye köze-letti bizottmányi ülésében szóba hozatván egy megyei kül-öcsön szükségessége, azon aggodalom merült fel, hogy most,

midőn a megyék feloszlátása kilitásba van helyezve, senki sem fog kölesőzni. Erre feláll Blaskovics Sándor s azonnal ötezer frtot kölesőnz a megyének. A jegyző könyvben kölesőnet lön szavazva a nemes lelki honfinak, kibén a hit, vagy a hazafias áldozatkészség nagyobb-e, ba-jos elhatározni.

Mily nemtelen fegyvereket is felhasználnak ellen-ünk alkotmányos önállásunk ellenségei, tanusítja a „Triest. Ztg.”-ban közölt s utána más lapokba is átment azon képtelen hazugság, mely szerint a közbátorság annyira veszé-lyeztetve volna Magyarhonban, hogy a rablóbandák vasuti vonatokat is megtámadnak s kirabolják az utasokat. Így történt, az idézett hazug hír szerint, közelebből Közlegeden.

Egyébiránt nem csoda ha ily aljas koholmányok hitelre találnak éppen Triesztben, hol közelebből az éji ör-járók több névtelen falragaszt szaggattak fel, melyekben min-deninek 100 frt van ígérve „ki egy zsidót agyon üt.”

A Grätzban aug. 1. óta megjelenő „Volksstimme” már többször adta tanujelét alkotmányos törekvéseink iránti rokonszenvének. Közelebbi füzcikkében így ír: „Minden osz-trák tudja ma, hogy Magyarország kovász a mi államtes-tünkben, melynek köszönhetjük főleg az alkotmányos fejlő-dés élénkebb műfolyamatát. Ne legyünk hálátlanok. Ne feled-jük mi német osztrákok, hogy azon pillanattól fogva, mely-ben Magyarország szabadsága megdőlt, a mi fiatal szabad-ságunk alig állhat fenn többé.”

A nádasai fűrdőzés gyógyhatása nem egy sze-rencsés eredmény által bizonyítva, évről évre mind két-ségtelenebbé válik városi közönségünk előtt, miről tanusko-dik azon körülmény is, hogy a Nádas-folyam melletti fűrdő-látogatóinak száma folyton növekszik. E jelenség elég ösz-töntül szolgálhatna az illető fűrdőlátogatóknak, hogy saját érdekét is tekintve, a kénelem érdekében egy kis áldozo-tot hozzon, a mely bizonyára kifizetné magát, mert a kö-zönségre vonzólag hatva, a forgalmat is élénkebbé tenné. A fűrdő mostani elrendezése alig felel meg többnek, mint a legelső igényeknek, a melyekről gondoskodni kell, hogy egy fűrdő annak legyen nevezhető, mind a melletti méltá-nyoljuk a tulajdonosnak eddigi készségét is. De azt nem foghatjuk meg, miért nem gondoskodik bár arról, hogy a vendégeknek legyen hová megbuzni magukat a nap forró heve elől, mely bizony se fűrdős előtt, se azután nem ked-ves senkinek. A tulajdonos, ha nagyon el van foglalva a pénzbevétel és jegyek kiosztása által, ennek igen örvendünk; de annak nem örvendünk, ha e reánézve bizonyára kedves foglalkozás közben, melyet igen udvarias hajlongások közt tesz, nem veszi észre, vagy nem akarja észrevenni, hogy némelyek szorultságukban kénytelenek a kocsihoz vagy ép-pen a köcsi alatt keresni árnyékot. Mibe kerülne a fűrdő körül bár néhány hitvány fűzfát ültetni?

Növekedési jelentés. Tisztelettel van szeren-csem jelenteni, mind azon helybeli és vidéki t. cz. szülők-nek, kik ezen tekintetben értesülni ohajtának, hogy a ko-lozsvári ev. ref. belvárosi leány-iskolába bent lakóknál is veszek fel növendékeket.

A növendékség kora és haladása szerint 4 osztályban oktatattik hét nő és három férfi oktató által.

Tantárgyak: Az első osztályban: betitítés, olvasás egybekötve a nyelvtan elemeivel, bibliai történetek, erkölcsi elbeszélések, számtan elemi, földrajz és honisme, írás, ének.

A második osztályban: vallás, olvasás magya-rul és németül, maganyelvtan és helyesírás, fogalmazás, németnyelv, számtan, terményrajz, földrajz, hazai történet, szépirás, ének.

A harmadik osztályban: vallás, olvasás ma-gyar és német írók munkáiból kellő választással és magya-rzáttal, magyar és német helyesírás, fogalmazás, német-nyelvtan, természettan, általános földrajz, világ- és hazai történet, számtan, szépirás, ének.

A negyedik osztályba iskolát végzett növendé-kek sorozandók, kik inkább a női köteleességek pontos vég-zéséhez szükséges varrások megtanulására ohajtának több időt fordítani, s ezen kívül még számtan, helyes- és szé-pírás, fogalmazás magyarul, németül, s a női ismeretek tá-rát oly nemesen gazdagító történelem, és azzal kapcsolatban levő filozófiai terjedelmesebb oktatásba részestülnek.

Mind a 4 osztálybeli növendékek naponként nyerne-k oktatást, korukhoz képest különböző női kézi munkában, ugyan kötés, horgolás, himzés, fehérnemű és kőntösvar-rásban.

A fentebb írt tanulmányokon kívül, kívárat szerint, szakértő mesterek által, mint külön tanulmányban, szinte alaposan oktatattik a növendék, u. m. zongorába 130, fran-czia nyelv 40, rajz 10, táncba 14 oszt. é. forintért 12 h ó r a.

Étek és tandíj 12 óra 240 oszt. frt. A fizetendő 3 részre osztva mindenkor 4 havanként előre fi-zettetetik.

Az intézetben lakó növendékek hozománya legyen a legegyszerűbb erős készületű felső öltözék, ezen kívül: ing, alsósoknya, gatyácska, hálólőtűny, háló-főkötő 6—12-ig, zsebkendő, harisnya 10—20-ig, ágynemű két huzattal, fe-hér ággyertő 1, abráz 1, 3/4 rőfös, étkendő 6, törülköző 6, szalmazsák 1, nyoszolya 1, kőntösstartó 1, tányér 6, ét-készlet 1, pohár 1, tükör 1, mosdó 1, szivacs 1.

A városi növendékekért fizetettik:

	Oszt. ér. fr. kr.
Beiratásdíj 1 évre	35
Fadíj 1 évre	1 50
Tandíj 1 évre (fél évenként 5 ft. 25 kr.)	10 50
Összeg	12 35

Beírási idő aug. 20-tól sept. 1-ig. Időközben csak ki-vételesen vétetik fel növendék. Tanítási időszak sept. 1-től július közepéig.

Magamat a t. cz. közönség már tapasztalt szíves fi-gyelmébe ajánlva, maradok Kolozsvárt aug. 10. 1861. igaz tisztelettel, Karacs Teréz, vezér-oktatónő az ev. ref. belvárosi leány-iskolában (belfarkasutca 51 szám.)

Hodor Háróly, ismert történet-búvárunktól követ-kező tudósítást kaptunk: Többször olvastam hírlapjainkban ev. reform. desolált egyházakról — ohajtoitam volna az azok

közé sorozott helységeket név szerint olvasni, az azon hely-segekben valaha fenállott templomok, tornyok, harangok történetét tudni; de ez nekem nem sikerült feltalálhatni. Ha-nem egyet felkutatam, a melynek nem épp desolált ev. ref. egyház; de közel áll hozzá. Ez a kecseti ev. ref. egy-ház, a hol a templom tökéletes romban van, a torony-nak még helyét sem lehet kimutatni. Hogy a már csak ro-mokban fenálló templom mily régi, a hat goth-alakú ikeken fektűt sanctuarium és az északi falába helyezett sekrestye ajtófelétől szolgált, igen derék és ép kövön lévő iratból le-het gyanítani, mint szintén az építés formájából (stylus) és a falon imitt-amott még az esőtől le nem mosott régi fes-téből, hogy valaha (1679 körül) catholicum templom volt. A kövön következő irat olvasható:

Hic jacet generosa domina Anna Melchioris, consors pudicissae et piissimae genosae ac egregie domini Gabrielis Ebeni capitanei arcis viri, arox in dno. obdormiit anno 1588 mensis iuny die 13 aetatis vero suae an. 36. Egrevig canonicus Ebeni Gabrielis humato mole sub hac Meniur marmoris Anna jacet — hixis in arce nova vir praesens-masculia proles bina Sigismundo nomen utrigueti nec minus insignis preclarae stemmate ntis

Caspere na Menyhár nata parente fuit — Ter de nos (r) binos compleverat annos Caetia cum spreta regna petiit homo exstitit illa dei pariter cultor... mariti

legitimos servans casta pudore torv igenio militis ardatiis voribus eius plebs quoque munificas sensit egea manus.

Ebeni Gábornak egyik unaródkja Ebeni Ilona, ki volt édes annja Csegezi Juditnak, kinek teste porba út nyugszik az urban az földnek gymvában. Mely Csegezi Judit halt meg Anno 1719. Ki volt kedves há-zastársa Telkintetes Városh Sigmond uramnak.

A czimer-tanra szolgáló ismertetéstül: a felirat fe-llett dombor metszéssel egy buzogányt tartó jobb kar kigyó vagy szalag alatt látható. És midőn a kecseti rom. templom zuhanással fenyegető falai alól távozni indultunk, pár durva, két láb átmérőű kőszilopot szemlélünk a földön heverve; oltár- vagy orgonakar oszlopai voltak-e ezek, nem tudhatni. Fenáll, fából, a harangláb. Két harang eseng inkább mint kong a törpe alványról. Feliratuk következő: 1) a kisebb és ép 8 szent képekkel körvezeve dombor metszéssel: 1679 Gloria in excelsis Deo. 2) a nagyobb; de repedett: az kecseti reformata eclának adgyák Isten dicsőségére 1767-ki esztendőbe — Báro Dioszegi István, és Báro Komáromi Kata.

POLITIKAI HIREK.

Az „Opinion Nationale” bécsi levelezője a birodalom helyzetéről többek közt így szól: Az tagadhatlan, hogy a helyzet a bécsi kormányra nézve sokkal türeltlenebb, mint a magyarokra nézve. A magyarok békén várhatnak, türel-mők nem kerül semmibe, míg a kormánynak jövőjével tisz-tában kell lennie, a bizonytalanság kárára van, lételet hozza kétségbe, s halálós veszélybe viheti. Ausztria nyakig adós-ságban, s a magyarok jól tudják, hogy minél tovább ha-lasztják az adófizetést, pénzbeli annál inkább növekednek. Pesten mindenki azt mondja, hogy az osztrák kormány el-lenállása sokáig nem tarthat, s a császár végre örömmel elfogadná az országgyűlés föltételeit. Ha pedig visszautasítja, vége a német uralomnak a magyar felett. A magyarok küld-me a bécsi kabinettel szemben sakk-játékhoz hasonlít, melyben mindenki fél ellenfele mozdulatához alkalmazza ma-gát, s a szerint teszi mozdulatait. E fogást minden ember helyesnek, bölcsnek tartja, csakhogy mindezen eszélyes lé-pések fel- és leirat-kieserelés és meghívás időbe kerül, s azáltal a viták élénksége, s a szenvedélyek titze kialakit. Deák műve nagybecsű, s az európai szabadelvű sajtó két-ségkívül melegen fogadja, azonban mindez csak diplomatiai segély. Jobb lenne a kard! Minő zűrzavar, minő ösz-szevisszahányt egyveleg ez az osztrák birodalom! mennyi szétágazó, ellenmondó akarat! Kevésbébb öszhangzó politikai zajongást a történelem alig mutathat fel! Ha Metternich fel-támadna, kétségkívül parodizálva ismételné Schmerling ur-hoz e nevezetessé vált kérdést: „Mivé tette ön Ausztriát?” Mire Schmerling ur helyesebben felelhetné neki: „ez az ön műve!”

Southerland herceg és hercegnő, kiknek Magyarországra utaztát jelenték a lapok, 13-dikán Párisba érkeztek.

A brüszeli „Nord” így szól: Ismerjük már Deák művét, a magyar feliratot, mely ép oly becsületére válik szerzőjének, mint a nemzetnek, melynek nevében szól. Van valami megragadó és nagyszerű ezen férfias, szilárd és loyális nyelvben, ha összehasonlítjuk azon bádogyadt, alázatos prbisokkal, melyekbe a képviselő testületek burkolni szokták a trón számolyához vitt kívánataikat vagy óvásuakat.

Az olasz hivatalos lapban kiadott vérsorban Ga-ribaldi neve „a hadsereg tábornoka” czimmel van beje-gyezve. Ez az olasz hadseregben a legnagyobb rang.

Az egységes Olaszország királya Bastogi pénzügymisztart a kölesön ügyében tett szolgálatait grófi rangra emelte, s a szent Mórész és hazarend nagy kereszt-jével díszítette fel.

A „Journ. d. Deb.”-nak írják Nápolyból aug. 5-ről, hogy Chio van-e nem tudott 300 emberről többet gyjtteni maga körül, mert Goyon thnok letartoztatta hadsegédét a hires Giorgi banditát 40 rablóval együtt a határon, melyet francia csapatok tartanak megszállva.

Jul. 22-éig, mint kitűzött határnapig 455 fellázadt calabriai adta meg magát. Cialdini a határidőt meghosz-szabbítni rendelte.

Cialdini magánpénztárából 5000 frt adott a velen-cei s római menekültek fűlsegelésére.

A nápolyi kikötőben „Garibaldi”, „Tancred”, „Ful-minante”, és „Ercole” hadihajók Nápolyt invasiótól védik.

Turinból aug. 11-ről írják, hogy Cialdini a buci-anoi nemzetőrséget a beneventi kerületben eloszlatta, minthogy a fölkelőkkel közreműködött.

— A király Treccchi ezredet, hadsegédét Caprerába küldötte Garibaldihoz külön megbízással.

— Róma 11. aug. 11-ről írják: Antoneli bíbornok sajnálatát nyilatkoztatta Goyon tbornoknak az ismert események felett s azon ígéretet tette, hogy jövőre közvetlen érintkezik vele. Számos befogatások történtek.

— Southampton, aug. 15. Ferdinand Miksa főb. ma a mayortól fogadtatott s egy ezen alkalommal neki át-nyújtott feliratra következőleg válaszolt! Jelenleg Ausztria is alkotmányos. Ausztria és Angolország közt a szövetség szükséges. Egy a főb. tiszteletére rendezett lakomán Roebuck az ausztriai szabadság szükségességét s az Ausztria és Anglia közt szövetséget védelmezte. Gr. Apponyi cs. k. osztrák követ azt véli, hogy a két ország érdekei ugyanazok.

— Berlin, aug. 13. A lengyelhatárszélről mai napról jelentik, hogy Varsó a tilalom dacára megtartotta a nemzeti ünnepélyt. Valamennyi bolt, iroda s a börze is zárva volt. A templomokat számosan látogatták s kivilágítás volt. A főutcaiban tekintélyes katonai erő s tüzérség volt felállítva. Egyes befogatások történtek. — Lublinban is 12-kén jelentékeny tüntetés volt, sebestilések is fordultak elő.

Ujabb. Az országgyűlési felirat eredményéről semmi teljesleges; csak különböző hírek s a lapok színezetszerű hozzászólásai.

A „P. Lloyd”nak írják, hogy sem Apponyi gr. sem Majláth nem hívtak meg azon ministeri értekezletre, melyben a felirat tárgyalatott. Sőt Apponyi gr. e hó 16-án felkérte Schmerling urat egy rövid értekezésre, de az államminister azt izente vissza, hogy igen fájlalja, de nincs ideje őt excját elfogadni.

Azon válaszléirati javaslat, mely a m. udvari cancellária részéről terjesztetett a ministertanács elébe, nem nyerte meg a ministeri többség jóváhagyását. Ezekből biztosan lehet következtetni a helyzet minőségére. Levelező szerint éppen nem lenne váratlan, ha a jelenlegi magyar kormányfő is épp oly módon lepetnének meg egy legfelsőbb határozattal, mint b. Vay és gr. Szécsen.

— Ugyanazon lapnak egy másik levelezője, a ki nem hiszi, hogy közleményei bármely „jólértesült” részről megzavartassanak, írja miként Forgách gr. két közvetítő javaslatlalt lépett fel, hogy ha lehet, a nyílt törésnek elejét vegye. Egyik javaslata volt, hogy az országgyűlés ne oszlassék fel; hanem méltóztassék ő felsége, az 1848-ki törvények értelmében, azon magyar minisztereket kinevezni, a kik a tulajdonképpeni közigazgatás élén álljanak. Ezek aztán terjesszenek javaslatokat az országgyűlés elébe a 48-ki törvények államjogi részének átvizsgálását illetőleg s az ezen kérdések feletti kiegyezés által, a ministerium netalán szükségessé váló kiegészítésének útját előkészítsék. A másik javaslat, mintán az első nagy vizs-
szatetszettel elvetett, a volt, hogy az országgyűlés ne oszlassék, hanem napoltassék el. Híjjanak össze egy bizottságot magyar bizalmi férfiakból, kik a 48-ki törvények nem tetsző §-ait formulázzák újra; a munkát közöltessek az országgyűlés pártfőnökei- és kitűnőbb egyéniségeivel, s ha az ezekeli értekezés anynyira megy hogy jól lehessen állani a 48-ki tör-

vények revisiójának az országgyűlés többsége által leendő elfogadásáról: ő felsége fogadja el az 1848-i állapot. Ezen javaslat is megbukott, miután a ministertanács most az egyszer csak az országgyűlés feloszlásában lát méltóságot, erőt és állambölcsességet. A ministertanács tehát az országgyűlés feloszlátása mellett van, s ő felségét hétfőre (tegnapra) várták vissza Reichenhallba tett kirándulásából, hogy az e tárgy feletti végtanácskozmányban részt vegyen. Hogy a válaszközmány manifestum, vagy legf. kézirat alakjában jelenik-e meg, nincs még eldöntve, de hisz a forma és cím, ily fontos ügyben mellékes dolog. Mondják, hogy benne lesz egy új országgyűlés összehívása. A magyar kormányfő az azt kívánták, hogy legalább tüzzenek ki határidőt. De a ministerium, habár a 48-ki törvényben kijelölt határidő elvileg nincs ellenére, ha az idő és körülmények engedik: nem akarja magát előre kötelezni.

— Beszélük, hogy azon alkalommal, midőn a magyar országgyűlés feloszlatatik, meg fog jelenni az erdélyi országgyűlést összehívó rendelet is.

— A bécsi ministerium ennyi diadalai között kedvetlenül vette azon tudósítást, miként semmi kétség többé: hogy az új istiai országgyűlésen a reichsrathba küldendő képviselőkre nézve ismét a „neshuno-párt” van többségben.

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DÁNIEL.

H I R D E T E S E K.

HIVATALOS.

(233)
Sz. 5053. 1861

Hirdetmény.

(3—3)

A magas kir. kormányzók ő cs. k. apostoli felségétől nyert meghatalmazása nyomán, folyó 1861-dik év július hava 16-kán 3771-dik szám alatt kelt kibocsátványában, Brassó szabad kir. városának engedélyt ad, évenként két gyapju-vásárt, még pedig az egyiket június hava 15-kétől ugyan e hó 22-éig, a másikat pedig 10-ik augusztustól 20-ik augusztusig tarthatni.

A vásárrendszer ezekre a gyapju-vásároknak nézve hasonlóképpen meg van erősítve. A fentebbiek ezennel mindenkinek tudtára adtnak.
Brassó, július 31-én, 1861. A brassó városi és vidéki tanács.

NEM HIVATALOS.

Iskolákat illető!

Ámbár könyvkereskedésem iskolai könyvekkel bőven el van látva, mégis megtörténik, hogy nagyobb megrendeléseknél egy vagy más könyvből a szükségelt mennyiségű példányokkal rögtön nem szolgálhatok; minélfogva hogy a beállandó iskolai évre megkívántató könyvek beszerzését a **kellő időre** késedelem nélkül eszközölhessem, bátor vagyok az erdélyi t. cz. tanár urakat és népiskolák tanítóit tisztelettel fölkérni, sziveskedjenek a szükségelt könyvek mennyiségéről engem minél előbb értesíteni.

Egyszersmind tudatom, hogy minden megrendelésnél némi **kedvezményt** nyújtok, — **20—30 o. é. frtot meghaladó összegnél pedig illő ingyen példányokkal is szolgálok** a szegényebb sorsú tanulók részére s a szállítási bér fedezésére, mely által a tanulók — bármely távolságban — könyveiket a **rendes bolti áron** kaphatják.

Kolozsvártt, augusztus hó 3-án, 1861. Stein János, könyvárus és kiadó.

Eladók!

1. Egy 115 vékás jól megtrágyázott szántóföld, hidelvén a nagyutca végén, badonkút mellett, egy tagban.
2. Magyarutca végén a szamosfalvi út mellett, egy 25 vékás jól megtrágyázott szántóföld.
3. A Kajántó-völgyben egy 60 vékás szántóföld, 4 szekér szénát termő réttel.

4. A meleg-völgyben egy 8 szekér szénát termő rét
5. A nagyutczában, néhai Kolozsvári Imre-féle ház mellett egy nagy kiterjedésű telek, gazdasági épületekkel, kerttel, egy szobakonyhával.
6. 70 szekér jó széna.

Mindezek akár együtt véve, akár külön, megszerezhetők. Értekezhetni erántuk a kétvíz közt, barompia 60 szám.

(234)

Eladó ház.

Szentegyházutczában a **475 szám alatti** 7 szoba, konyha, éls kamara- és istállóval ellátott ház eladó. Értekezhetni hidutca 302 szám alatt.

(237)

Biharmegyében kebelezett Széltalló és Bárdfalva községek határait nézve a volt cs. k. nagy-váradí urbíri törvényszék előtt báró Frimont 5 ngának fölperessége alatt indított, a rendszer közbejött változásánál fogva függőben maradt szabályozási és tagosítási perek útján összesített királyi kisebb haszonvételekből befolyt pénz feletti számadás megvizsgálása, és egyéb netalán szükségellendő intézkedések tétele, tekintve további utasítás adás végett az illető nagyságos és tekintélyes közbirtokos urak folyó 1861 évi october hó 10-ik napján d. e. 10 órakor, Margita mellett fekvő N.-Paczal községben a t. bárónő tiszti lakán, személyes, vagy igazlandó bizottjaik által leendő megjelenésre fölkértnék.

Megbízásból: Kálmán György s. k.

(228)

Haszonbéri hirdetmény.

Az erdélyi unitárius nemes Statusnak nemes Alsó Fejér vármegyében Ladamoson, N. Szebentől csak két órai távolságra lévő rész jószág, ugymint maga az udvarház, körülete fekvő gabonás, csűr, istálló, szép kiterjedésű szántó és haszáló helyeivel s gyümölcsöseivel, e folyó 1861-ik évi szeptember 29-ik napjától kezdve jövő 1868 ik évi aprilis 24-ik napjáig, hat és fél évre haszonbérbe kiadó, a haszonbéri feltételekről és a jószág terjedelméről tudomást vehetni helyt Ladamoson gazdatiszt Kovács Jánosnál, s Kolozsvártt Ferenczi Mozesnél belső magyar-utczában 410. szám alatt.

(84)

A vegy-gyógyszerészeti elvek alapján leggondosabb és biztosabban készített

GYÓGYSZERES SZAPPANOK,

melyek sokszerű tudományos vizsgálatok s gyakorlati használatok öröndetes eredményei által jóknak bizonyultak be, következő tizenkét különböző nemei teljes biztossággal ajánlat-
hatnak szüntogy az orvos uraknak, valamint a segélyt igénylő közönségnek:

darabja utasítással együtt o. é. kr.	darabja utasítással együtt o. é. kr.
Hamiblag-szappan görv. bajnál 55	Kátrány-szappan , bőrhámladéknál 35
Irla-szappan , idült bőrbajoknál 35	Halmájzsir-szappan , aszknál 35
Terpentin-szappan , benuásoknál 35	Epe-szappan , bőrtisztítási célokra 35
Benzoe-szappan , bőrkeményeségnél 40	Kén-szappan , bőrkütegeknél 35
Kámfor-szappan , csusz bajoknál 35	Rozmárin-szappan , erősítőmosdóhoz 35
Kaniblag-szappan , elévült kütegeknél 45	Könleget-szappan , keményedésnél 35

Az ezen szappanokhoz mellékelte utasításokb n elő vannak adva azon külömlőző módok, melyek szerint ezen gyógyszerek legcélszerűbben használtatnak, valamint azon különfeleség is, melyben a gyakorlatilag helyesnek talált szappanforma által rég bebizonyult hatásuk fokozatával értékök nevelthetők: mert a szappanforma az, mi nemcsak a szenvedőnek a külső szerek használatát könnyebbiti, hanem az orvosnak is az ily szerek hatályosb s általánosb alkalmazását lehetővé teszi.

A gyógyszeres szappanok csak 2 1/4, obon nehézségű darabokban adtnak el s hivatalosan letett függvényeik mindkét végükön pecséttel vannak ellátva.

Egyedüli raktár

Kolozsvártt: **WOLFF J. és KHUDY J. gyógyszer. uraknál.**

STEIN JÁNOS

könyvárusnál Kolozsvártt kapható:
Legújabb műlap!

Hunyadi János halála,
1456-dik évben. — Ára 4 ufrt.

B Á N K B Á N

eredeti nagy dalmű 3 felvonásban, zongorára két kézre alkalmazta ERKEL FERENCZ, ára 7 uforint.

Petőfi-emlék csárdás

zongorára szerzé Kovács Sándor. 6-dik mű. Ára 60 kr.

AZ OROSZ INTERVENTIO Magyarországon,

diplomatai okmányokkal bővítve, írta gr. Teleki László. Ára 60 kr.

Az 1861 évi april 2-kán Pesten egybegyűlt országgyűlés képviselő-házának naplója, I. kötet.
Hiteles kiadás. Ára 2 frt 50 kr.